

Indholdsfortegnelse

Ulfborg Skole	side 1
Den kommunale handleplan for sprog og læsning	side 2
Handleplan for sprog og læsning på Ulfborg Skole	side 3
Indskolingen	side 4
Mål for læsning i børnehaveklasse	side 5
Handleplan for læsning i børnehaveklasse	side 6
Mål for læsning 1. klasse	side 7
Handleplan for læsning 1. klasse	side 8
Mål for læsning 2. klasse	side 10
Handleplan for læsning 2. klasse	side 11
Mål for læsning 3. klasse	side 12
Handleplan for læsning 3. klasse	side 14
Mellemtrinet	side 16
Mål for 4. klasse	side 18
Handleplan for læsning 4. klasse	side 19
Mål for 5. klasse	side 21
Handleplan for læsning 5. klasse	side 22
Mål for læsning 6. klasse	side 24
Handleplan for læsning 6. klasse	side 25
Udskolingen	side 27
Mål for læsning 7. klasse	side 28
Handleplan for læsning 7. klasse	side 29
Mål for læsning 8. klasse	side 31
Handleplan for læsning 8. klasse	side 32
Mål for læsning 9. klasse	side 34
Handleplan for læsning 9. klasse	side 35

Ulfborg Skole

Ulfborg skole består af 4 afdelinger:

- SFH
- Indskolingen og mellemtrinet
- Udskolingen
- Specialklasserne

I indskolingen og på mellemtrinet og i nogle af specialklasserne er der indført læsebånd. Udskolingen afholder i stedet for fagdage med fokus på læsning.

Inden børnehaveklasselederen starter op med en ny klasse afholdes overleveringssamtaler i børnehaven.

Når en klasse afleveres til en ny dansklærer og matematiklærer skal der i slutningen af skoleåret tages en ST-prøve og en MAT-prøve. Disse prøver er overleveringsmateriale og rettes og gøres op af den kommende lærer.

Hvis en lærer er bekymret for en elev – fagligt, socialt eller adfærdsmæssigt, er der følgende muligheder for vejledning:

Hvis problemer er danskfagligt, kan der rettes henvendelse til skolens læsevejleder, som ud fra faglige test og dansklærerens observationer udarbejder en handleplan i samarbejde med dansklæreren.

Er der tale om sociale eller adfærdsmæssige problemer kan eleven indstilles til specialcenteret (repræsentant fra PRR, repræsentant fra ledelsen samt skolens læsevejleder). På et specialcentermøde indkaldes den pågældende lærer, eleven drøftes og der udarbejdes en handleplan, fx skal eleven tilbydes undervisning på læseloftet (specialundervisning), skal der tilkøbes AKT, skal eleven indstilles til PPR?

Elever i faglige vanskeligheder kan tilbydes undervisning på læseloftet (skolens støttecenter).

Pt. tilbydes der på læseloftet:

- læsekurser (læsning og stavning) for elever fra 2. til 6. klasse
- IT-undervisning (ViTre og IT-rygsæk)
- Matematikløft (elever fra 3. klasse)

- Læseløft (elever fra 1. klasse)

Efter endt kursusforløb udarbejdes der en elev- og handleplan (status, hvad der er blevet arbejdet med og anbefalinger for fremtiden). Derudover indkaldes eleven, forældre og dansk- eller matematiklæreren til en samtale, hvor elev- og handleplanen gennemgås.

Den kommunale handleplan for sprog og læsning

Det overordnede mål for sprog og læsning i Holstebro Kommune er:

At alle børn og unge udviklere sprog-, læse- og skrivefærdigheder samt udtryks- og læseglæde, der gør dem i stand til aktivt at anvende deres sprog og læsning i personlig udvikling, uddannelse og aktiv deltagelse i samfundslivet.

Det overordnede mål udmønter sig i følgende delmål, der bl.a. angår:

Kompetenceudvikling:

- At ansatte i sundhedsplejen, dagtilbud, daginstitutioner, skoler og SFH videreudvikler viden og kompetencer vedrørende børns sprog- og læseudvikling – herunder læsning i alle medier og sammenhængen mellem tale- og skriftsprog.
- At forældre i samarbejde med ovennævnte institutioner erhverver kendskab til børns sprog- og læseudvikling.

Læseudvikling i skolen:

- At eleverne gennem hele skoleforløbet vedligeholder, videreudvikler og anvender fleksible læse- og skrivefærdigheder som baggrund for kundskabstilegnelse i alle skolens fag.

Handleplan for sprog og læsning på Ulfborg Skole

På Ulfborg Skole er læsning et område, vi sætter stor fokus på, fordi læsning er grundlaget for den fortsatte skriftlige videnstilegnelse. Desuden vil vi sætte fokus på børnenes ordforråd, da dette er en vigtig faktor i forståelsen dels af de læste tekster og dels børnenes omverden.

Gennem hele skoleforløbet skal der arbejdes med læsningens tre grundlæggende aktiviteter:

- Afkodning
- Forståelse
- Motivation

Læsefærdigheder og ordforråd udvikles i samspil mellem den enkeltes forudsætninger, motivation, brug af læsningen i hverdagen, den sproglige stimulering og den undervisning eleven modtager. Derfor skal læsefærdigheden og læselysten styrkes ved en sammenhængende indsats på alle alderstrin.

Eleverne skal udvikle deres læsekompetence på mange forskellige måder. De skal udvikle deres læsning, så de kan tilpasse læsningen til teksten og læseformålet. De skal have indsigt i forskellige slags teksters særpræg, genrekendskab og hvordan teksterne er bygget op.

Skriveudviklingen og læseudviklingen er gensidige afhængige af hinanden og skal derfor supplere hinanden gennem hele skoleforløbet.

Eleverne på Ulfborg Skole bliver helt fra børnehaveklassen undervist i og arbejder med IT-programmer (bl.a. ViseOrd og ViTal), digitale tekster og undervisningsmaterialer, der understøtter læseudviklingen. IT-programmerne skal blive et kendt værktøj for alle elever, og computeren skal blive et redskab til læring for alle. At kunne bruge IT funktionelt tilgodeser både den særligt svage elev og den særligt stærke elev. IT kan bruges til at differentiere undervisningen, således at den enkelte elev tilgodeses.

Læringscenteret er en vigtig samarbejdspartner for både lærere og elever i forbindelse med læseundervisningen. Læringscenteret tilbyder almindelige biblioteksfunktioner samt hjælp til materialevalg, materialesøgning målrettet den enkelte låner. Endelig laver læringscenteret tematiske udstillinger.

Indskolingen

Den første læseundervisning er afgørende for elevernes videre læseudvikling i skolen. Det er derfor vigtigt, at alle eleverne får en god start, hvor de fra begyndelsen oplever læsning og skrivning som meningsfulde aktiviteter.

I den første læseundervisning er det afgørende, at der arbejdes videre med forskellige strategier for læsning, som eleverne kan benytte sig af. Samtidig må der arbejdes videre med sprogforståelsen, så læsefærdighed funderet i både afkodning og sprogforståelse bliver lagt fra begyndelsen.

Hensigten er, at eleverne gennem den første læseundervisning tilegner sig gode funktionelle læsefærdigheder, som bl.a. kan danne grundlaget for læsning i alle fag.

Det er vigtigt, at læsningen opleves af eleverne, som en meningsfuld proces, og at de får god tid til denne proces.

- Fortsat udvikling af samtale og fortælling, herunder situationsuafhængigt sprog, ordforråd, begreber og faglige udtryk.
- Oplæsning, herunder lytteforståelse, samt egen oplæsning af enkle tekster.
- Sproglig opmærksomhed, fx rim og remser.
- Et funktionelt bogstavkendskab.
- Både afkodning og sprogforståelse.
- Fleksible læse – og angrebsstrategier.
- Læsning af alderssvarende tekster med brug af enkle strategier for læseforståelse, herunder bevidsthed om udbyttet af egen læsning.
- Læsning af forskellige genrer indenfor fiktive og ikke fiktive samt digitale tekster.
- Opmærksomhed på sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i egne og andres tekster.
- Udvikling af gode læserutiner med god tid til læsning.
- Skrivning af enkle tekster.
- Bruge computeren aktivt til læsning og skrivning.

Mål for læsning i børnehaveklasse

Børnehaveklasseledere må være bekendt med det enkelte barns sproglige kompetencer, herunder opmærksomhed på de tosprogede elevers mellemsprog, og må tage afsæt heri i sin undervisning.

Formål:

Den enkelte elevs udvikling af sproglige erfaringer og kompetencer styrkes, således at eleven ved slutningen af børnehaveklassen er sikret et godt fundament for læseudviklingen.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven

- Viser interesse for læseindlæring
- Kan skelne mellem tal og bogstaver
- Har kendskab til bogstavernes form, navn og lyd
- Kan finde forlyd i lydrette ord
- Klapper og tæller stavelser
- Rimer med på ord
- Er opmærksom på sprogets opbygning, form og indhold
- Ved at en sætning er opbygget af ord og sætninger
- Ved at ord er opbygget af bogstaver
- Har kendskab til at der er sammenhæng mellem skrevne bogstaver og talte lyde
- Kender til læseretningen
- Kan lytte aktivt til oplæsning og fortælling
- Kan deltage i en samtale
- Kan fortælle et hændelsesforløb med støtte
- Kan skrive eget navn
- Har kendskab til legeskrivning, fx skrivning af småord og små historier, fonemorienteret skrivning (børnestavning)

Evaluering:

- I samarbejde med læsevejlederen sprogvurdering i august/september. Sprogvurderingen består af to prøver: KTI og Elbros sprogtest opgave 1, 2 og 3
- IL-basis gruppeprøven. Påbegyndes januar og afsluttes december 1. klasse.
- Løbende evaluering

- Samtaler med kommende lærerteam
- Samtaler mellem læsevejleder og børnehaveklasseleder
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Desuden kan bogstavprøve 1 anvendes.

Handleplan for læsning i børnehaveklasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Der arbejdes systematisk med sproglig opmærksomhed, kommunikation og skriftsprogsudvikling.
- Der arbejdes bevidst med læse – og skriveretningen.
- Der arbejdes med lytte – lege, rim og remser, sang og rytme, sætninger og ord, stavelser, forlyde og fonemer.
- Der arbejdes med materialer, der udvikler ordforråd og begrebsverden.
- Børnehaveklasselederen og læsevejlederen foretager sprogscreening (KTI og Elbros sprogtest opgave 1, 2 og 3)
- Kommende 1. klasselærer er med i børnehaveklassen et par om ugen hele skoleåret igennem.
- Klassekonference afholdes i slutningen af børnehaveklassen med deltagelse af den kommende 1. klasselærer

Materialeforslag:

- Høp om bord i lyd og ord
- Gyserslottet

Idéer til praksis:

- Legeskrivning – tegne og skrive hemmelige tegn eller bogstaver fx ønskesedler, julekort, egne historier, breve tegneserier osv.

- Legelæsning – en for eleven kendt bog genlæses, som om eleven læser, billedlæser.
- Oplæsning, fortælling, rim og remser, lyttelege, sange, lydhistorier og bogstavlege.
- Brug af læringscenteret.
- Skrive på PC'er
- Lave tegneserier af oplevelser.
- Møde hvor forældrene får vide, hvad der er vigtigt at få lært i børnehaveklassen for at forberede den kommende læseundervisning.
- Informationsbreve til forældrene hvor der orienteres om bl.a. sproglige aktiviteter.

Mål for læsning 1. klasse

Formål:

At stimulere elevens læse – og skrivelyst.

At give eleven mulighed for at erfare at læsning og skrivning kan give oplevelser og viden.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At fortælle et faktisk eller fiktivt hændelsesforløb uden hjælp.
- At skrive alle bogstaver og tal med den rigtige skriveretning.
- At anvende alfabetet, lyd, navn og form.
- At finde, tilføje og fjerne forlyd i lydrette ord.
- At finde udlyd i lydrette ord.
- At opdele kendte ord i lyde og stavelser.
- At læse lydrette ord på to og tre bogstaver.
- At læse enkle tekster.
- At skrive små historier

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af sværhedsgrad lix 5 – 10 med et alderssvarende indhold.

Eleven skal kunne læse lette tekster og bruge forskellige læsestrategier samt angribe lydrette ord ved hjælp af analyse/syntese teknik.

Eleven skal kunne læse korte eller kendte ord som følge af indsigt i og erfaringer med forforståelse, lyd og tegn.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne skrive tekster, som eleven kan gengive for andre.

Eleven skal i sin skriveproces kunne stave lydrette – og hyppige ord.

Evaluerings:

- IL-basis gruppeprøven. Er påbegyndt januar børnehaveklassen og afsluttes december 1. klasse.
- OS64 i marts-april måned.
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- Bogstavprøve 1 og 2
- Mini SL 1
- Elbros sprogtest

Handleplan for læsning 1. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Repetition af sproglig opmærksomhed i starten af 1. klasse.
- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Leg/eksperimenter med lyde, ord, sprog og tekster.
- Samtale, fortælling og drama.
- Undervisning, hvor læsning og skrivning understøtter hinanden.
- Hånd – og PC-skrivning samt tegning.

- Forberedt læsning, højtlesning, stillelæsning samt selvstændig læsning.
- Arbejde med indholdsforståelse og tekst på samme tid som arbejdet med bogstaver, lyd og ord.
- Der arrangeres læsekurser i samarbejde med læringscenteret.
- Dansklæreren har et godt kendskab til den enkelte elev gennem deltagelse i en del af arbejdet i børnehaveklassen.
- Dansklæreren arbejder tæt sammen med klassens øvrige faglærere.
- Forældremøde hvor der fortælles om læseindlæring, og om hvor vigtig forældrenes opbakning til lektielæsningen er for eleven.
- Løbende orientering til forældrene om klassens aktuelle arbejde med læsning samt konkret vejledning i, hvordan forældrene kan støtte dette arbejde.
- Skole-hjem samtaler hvor der orienteres om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- IL-basis gruppeprøven færdiggøres i løbet af den første halvdel af skoleåret.
- OS64 tages i marts-april måned.

Materialeforslag:

- Den første læsning
- Søren og Mette

Idéer til praksis:

- Lærerens fortælling.
- Læsetræning i klassen hver dag – bl.a. i forbindelse med læsebånd.
- Læs løs uger/ læsekursus: selvstændigt læsning, læse stor/lille bog, højtlesning, makkerlæsning.
- Klasseproducerede tekster kan bruges som læsetræning. Det kan være bøger til klassens eget bibliotek, dagbog, logbog, skrive beskeder, pennevenklasser m.v.
- Brug af lydbøger.
- Brug af digitale tekster fx www.frilaesning.dk og www.superbog.dk.
- Eleverne udvikler deres sprog – og læsekompetencer ved fx at genfortælle historier, tegneserier eller lignende og ved at fortælle egne historier for klassen.
- Ved elevsamtaler inddrages elevens opfattelse af læsning.
- Lydkursus, bogstavjagt, rytme/bevægelege, analyse/syntespil mm.
- Diverse billedbeskrivelser.
- Skrive historier på PC'er.
- Konference for klassetrinet hvor elever med særlige behov drøftes.

Mål for læsning 2. klasse

Formål:

At eleverne har lyst og interesse for at læse og skrive.
At eleverne begynder at anvende læsning og skrivning i hverdagen.
At eleverne bruger læsning som kilde til oplevelse og information.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At læse med forståelse og genfortælle handlingen i en tekst.
- At formidle indholdet af skrevne tekster.
- At skrive historier, huskesedler, beskeder og breve.
- At vise et sikkert kendskab til bogstavernes form, lyd og kombination
- At læse og forstå relevante tekster med et alderssvarende indhold.
- At anvende relevante og brugbare læsestrategier og kunne læse lette tekster uden hjælp.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af sværhedsgrad lix 10 - 15 med et alderssvarende indhold.

Eleven skal have opnået en mere flydende læsning, men stadig kan der være ord, der giver problemer. Her afprøver eleven div. Hypoteser ud fra forforståelse, lyd og tegn.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne skrive kronologiske tekster, som andre kan læse og forstå.
Eleven kan begynde at arbejde med procesorienteret skrivning. Eleven skal i sin skriveproces kunne stave lydrette – og hyppige ord i egne tekster.

Evaluerings:

- OS120 i marts-april måned
- Nationale test
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- Mini SL 2
- ST2

Handleplan for læsning 2. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Der arrangeres læsekurser i samarbejde med læringscenteret.
- Lærerens oplæsning.
- Leg/eksperimenter med ord, sprog og tekster.
- Læse-, stave- og skriveundervisning, som understøtter hinanden.
- Samtale, fortælling og drama.
- Hånd – og PC-skrivning samt tegning.
- Bevidst arbejde med forforståelse og læseformål.
- Forberedt læsning, højtlesning, stillelæsning og skærmlæsning.
- Fri selvstændig læsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Dansklæreren arbejder tæt sammen med klassens øvrige faglærere.
- Løbende orientering til forældrene om klassens aktuelle arbejde med læsning samt konkret vejledning i, hvordan forældrene kan støtte dette arbejde.
- Skole-hjem samtaler hvor der orienteres om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- OS120 tages i marts-april måned.

Materialeforslag:

- Den første læsning.
- Søren og Mette

Idéer til praksis:

- Bogstav/lydkursus for elever, der har brug for dette.
- Mange bøger til rådighed i klassen; fagbøger, skønlitterære, billedbøger mm.
- Læs løs uger; selvstændig læsning.
- Lærerens og elevernes fortælling/oplæsning.
- Ofte læse højt for eleverne samt snakke om nye ord og begreber.
- Eleverne skriver historier, laver tegneserier, skriver til fotografier, skriver breve mm.
- Brug af digitale tekster fx www.frilaesning.dk og www.superbog.dk.
- Eleverne udvikler deres sprog, ved at dramatisere, ved at bruge bog og bånd, mundtlige boganmeldelser, sproglege, gåder, diskussioner el.lign.
- Rytme/bevægelseslege.
- Bogstavjagt

Mål for læsning 3. klasse

Formål:

At eleverne har lyst og interesse for at læse og skrive.

At eleverne anvender læsning og skrivning gennem opsøgende og udforskende virksomhed i alle fag og på tværs af fagene.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At læse ukendte tekster med sikkerhed og forståelse (automatiseret læsning).
- At læse ukendte tekster med stigende hastighed.
- At reflektere over indholdet i forskellige tekster.
- At kunne orientere sig i en fagbog.
- At orienteringslæse.
- Sempel notattekniik: Nøgleord og/eller understregning.
- At nuancere indholdet i egne skriftlige produktioner.
- At nuancere skriftsproget gennem et begyndende arbejde med sproglære.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af sværhedsgrad lix 15 - 20 med et alderssvarende indhold.

Eleven skal automatisere læsningen og opnå sikkerhed i at anvende forskellige læsestrategier afpasset efter teksttype.

Elevens læsning begynder at blive automatiseret, men stadig er der nye ord, der giver problemer. Her afprøver eleven div. Hypoteser ud fra forforståelse, lyd og tegn.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne skrive sammenhængende tekster, som kan læses og forstås af andre.

Eleven skal kunne fastholde verbernes tid, skrive punktum som sluttegn og markere samtale.

Eleven kan fortsætte arbejdet med procesorienteret skrivning.

Eleven skal opøve sikkerhed i at følge lydregler samt bruge substantiver, verber og adjektiver i korrekt bøjningsform i egne tekster.

Læsehastighed (LUS):

100 ord pr. minut

Evalueringsmateriale:

- DVO i august. (Dansklæreren tager gruppeprøven, mens læsevejlederen videretester og eftertester i slutningen af skoleåret.)
- SL60 i marts-april måned.
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Løbende evaluering.
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren.
- Elevplan.
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret.

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST2 i efteråret
- ST3 i foråret

Handleplan for læsning 3. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Der arrangeres læsekurser, skønlitterært såvel som faglitterært, i samarbejde med læringscenteret.
- Leg med ord, sprog og tekster.
- Læse-, stave- og skriveundervisning, som understøtter hinanden.
- Samtale, fortælling og oplæsning.
- Fortællen og genfortællen
- Procesorienteret hånd – og PC-skrivning.
- Bevidst arbejde med forforståelse og læseformål og læseteknikker.
- Forberedt læsning, højtlesning, stillelæsning og skærmlæsning.
- Fri selvstændig læsning.
- Makker og gruppelæsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Drama og teater.
- Dansk læreren arbejder tæt sammen med klassens øvrige faglærere.
- Løbende orientering til forældrene om klassens aktuelle arbejde med læsning samt konkret vejledning i, hvordan forældrene kan støtte dette arbejde.
- Skole-hjem samtaler hvor der orienteres om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- OS120 tages i marts-april måned.

Materialeforslag:

- Fandango. Dansk for 3. klasse.
- Over stok og sten
- Digtning og dansk. Litteratur for tredje.

Idéer til praksis:

- Boganmeldelser, skriftlige og mundtlige.
- Læs løs uger med synliggørelse af hvor meget klassen læser (fx barometer, bogorm mm.).
- Klassebibliotek med skønlitterære bøger, fagbøger, bøger med gåder mm.
- Læsning af et forfatterskab.
- Lærerens oplæsning samt samtale om nye ord og begreber.
- Elevernes forberedte oplæsning.
- Brug af digitale tekster fx www.fri-laesning.dk og www.superbog.dk.
- Periodevis opdeling af et klassetrins elever, hvor alle elever tilbydes læseaktiviteter, der passer til deres aktuelle læsekompetence.

Mellemtrinet

Læseundervisningen i indskoling skal følges op med lige så systematisk og grundig læseundervisning på mellemtrinet, idet der sigtes efter trinmålene for henholdsvis 4. og 6. klassetrin.

Når eleverne har fået automatiseret deres læsefærdigheder handler læseundervisningen om at udvikle sikkerhed og hastighed i læsning med et øget fokus på læseforståelsen. Dette sker primært på baggrund af alderssvarende, enkle og sammenhængende tekster.

Der er nu basis for tilegnelse af viden gennem læsning af fagenes tekster samtidigt med, at der er basis for udbytte og oplevelse gennem læsning af fiktive tekster, hvilket har stor betydning for udviklingen af elevernes læselyst. Eleverne må opleve, at de gennem brug af tekster opnår de mål, som de sætter sig.

Undervisningsdifferentiering må indgå som en naturlig del af læseundervisningen, så alle elever får løftet deres læsefærdigheder i overensstemmelse med deres potentialer. Et væsentligt bidrag i denne proces er inddragelse af eleverne i læseevalueringen. Eleverne får herved indsigt i egen læseudvikling og mulighed for aktiv deltagelse i udformningen af nye læringsmål.

På mellemtrinet er elevernes fortsatte læseudvikling nu et fællesanliggende for alle klassens lærere. Dan sklæreren er ansvarlig for at undervise eleverne i de nødvendige læsefærdigheder og – strategier. De øvrige faglærere er ansvarlige for at øge elevernes bevidsthed om og strategier for læsning af fagets sprog.

Den gode funktionelle læser er karakteriseret ved at læse både på linierne, mellem og bag linierne og at anvende fleksible læseforståelsesstrategier alt efter formålet med læsningen.

For at alle elever kan nå hertil er det nødvendigt, at der fortsat anvendes meget tid på læsning. Eleverne skal læse meget og i mange forskellige sammenhænge for herigennem at lære at læse et varieret udbud af genrer og tekstformer. Daglig læsning er forudsætningen for et godt automatiseringsniveau, forslag – læs 7 – 10 sider pr. dag. Selvvalgte bøger skaber læselyst. Hjem og elev inddrages, så den selvstændige daglige læsning også finder sted i hjemmene. Det skaber automatisering og læselyst.

Det anbefales, at læsning på mellemtrinet bl.a. omfatter:

- Udvidelse af ord – og begrebsforråd i alle fag.
- Automatisering og e.
- Effektivisering af afkodningsstrategier.
- Brug af varierede læseforståelsesstrategier.
- Læseteknikker, fx skimning, punktlæsning, nærlæsning, skærmlæsning m.fl.
- Læsemåder i forhold til læseformål.
- Læsning af fiktive og ikke fiktive tekster og digitale tekster.
- En mangfoldighed af genrer og tekstformer
- Faglig læsning integreret i alle fag.
- Oplæsning, både elevens og lærerens oplæsning.
- Bevidsthed om udbyttet af det læste.
- Læselyst og læsemængde med tid til etablering af hensigtsmæssige læserutiner.
- Arbejde med at strukturere og skrive tekster med et varieret skriftsprog.
- Fortsat skriveudvikling, fx stavning og bøjning af almindelige ord.
- Aktiv brug af tekstbehandling varieret i egne skriveprocesser.

Mål for læsning 4. klasse

Formål:

At eleverne har lyst og interesse for at læse og skrive.

At eleven bruger læsning som kilde til oplevelse og information.

At eleven anvender læsning og skrivning gennem opsøgende, udforskende og kritisk virksomhed i alle fag og på tværs af fagene.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At læse sikkert og reflektere over forskellige slags tekster.
- At læse ukendte tekster med stigende hastighed.
- At læse skønlitteratur og faglitteratur skrevet for aldersgruppen.
- At kende visse genrer.
- At benytte faglitteratur, anvende bøger som berører aktuelle interesser og vidensbehov.
- At oversigtslæse og punktlæse.
- At fastholde hovedindholdet i en tekst ved hjælp af understregning og referat.
- At nuancere skriftsproget gennem fortsat arbejde med sproglære.
- At skriv sammenhængende om oplevelser, erfaring, fantasi, viden mm.
- At skrive refererende, beskrivende og berettende.
- At skrive kronologisk ud fra indsamlet stof.
- At kunne variere ordstillingen og inddele tekster i afsnit.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af sværhedsgrad lix 20 – 25 med et alderssvarende indhold.

Læsehastigheden (LUS):

120 ord pr. minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne udnytte lydfølgeregler, lydfølge konventioner: korte vokaler, vokaltrappen, dobbeltkonsonant, stumt d og bøjningsendelser bør være automatiseret. Eleven skal kunne skrive på computer med passende hastighed.

Evaluering

- SL60 i april måned
- Nationale test i foråret
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST3 i efteråret
- ST4 i foråret.

**Handleplan for læsning
4. klasse**

Der bør arbejdes med læsningens tre grundlæggende aktiviteter:

- Lærerens oplæsning: gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.
- Læsning af fælles tekst: For klassen, en gruppe, eller et makkerpar, giver ansvar over for hinanden, giver glæde ved at dele oplevelser.
- Elevens selvstændige læsning: Sproglig kompetence, automatisering og læselyst.

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Bevidst arbejde med forforståelse, læseformål og læseteknikker.
- Samtale, fortælling, oplæsning, genfortælling og referat.
- Forberedt læsning, stillelæsning, højtlesning og skærmlæsning.
- Fri selvstændig læsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Der arrangeres læsekurser, skønlitterært såvel som faglitterært, i samarbejde med læringscenteret.
- Læs løs uger efter princippet: Lær at læse ved at læse. Inddrag både skøn – og faglitteratur.

- Lad eleven læse det hun/han synes er sjovt, det skaber læselyst.
- Læsning og skrivning medtænkes i emne og værkstedsuger.
- Undervisning i faglig læsning.
- Procesorienteret skrivning og PC-skrivning.
- Arbejde med genrekendskab.
- Arbejde med notatteknik.
- Eleven sætter sammen med læreren mål for egen læsning.
- Orientering på et forældremøde om målene for læsning og om planlagte læseaktiviteter i løbet af året.
- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- SL40 tages i april måned.
- Nationale test udføres i foråret.

Materialeforslag:

- Fandango. Dansk for 4. klasse.
- Læs til
- Mens du skriver

Idéer til praksis:

- Læsning af et forfatterskab.
- Lærerens oplæsning mindst en gang om ugen.
- Elevens forberedte læsning.
- Skriftlige og mundtlige boganmeldelser.
- Brug af digitale tekster fx www.frilaesning.dk og www.superbog.dk.

Mål for læsning 5. klasse

Formål:

At eleven har lyst til og interesse for at læse og skrive.

At eleven bruger læsning som kilde til oplevelse og information.

At eleven anvender læsning og skrivning gennem opsøgende, udforskende og kritisk virksomhed i alle fag og på tværs af fagene.

At eleven anvender læsning – både i og uden for skolen.

At eleven udvikler sin evne til at analysere og kritisk forholde sig til tekster af forskellig slags.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At automatisere læsningen og øge hastigheden.
- At læse og reflektere over forskellige slags tekster – kendte og uekendte.
- At benytte faglitteratur, anvende bøger som berører aktuelle interesser og vidensbehov.
- At nuancere skriftsproget gennem fortsat arbejde med sproglære.
- At kende til forskellige genrer.
- At læse og anvende billeder, skemaer, diagrammer, kurver og tabeller i faglige tekster.
- At læse skærmttekster og søge i databaser.
- At nærlæse – forholde sig kritisk og analyserende til teksten under læsningen.
- At punktlæse, skimmelæse og orienteringlæse.
- At udtrykke sig sammenhængende og varieret såvel mundtligt som skriftligt.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af sværhedsgraden 25 – 35.

Eleven er indholdslæser med bevidsthed om læsning på og mellem linjerne.

Læsehastigheden (LUS):

140 ord pr. minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne udnytte princippet om, at stavemåden er konstant for samme betydningsbærende enhed, det morfematiske princip for: rod morfemer, forstavelser og bøjningsendelser.

Evaluering

- Læs 5 i februar måned
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasse teamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST4 i efteråret
- ST5 i foråret.
- Tekstlæseprøven ”Tidlig morgen”

Handleplan for læsning 5. klasse

Der bør arbejdes med læsningens tre grundlæggende aktiviteter:

- Lærerens oplæsning: gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.
- Læsning af fælles tekst: For klassen, en gruppe, eller et makkerpar, giver ansvar over for hinanden, giver glæde ved at dele oplevelser.
- Elevens selvstændige læsning: Sproglig kompetence, automatisering og læselyst.

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Bevidst arbejde med forforståelse, læseformål og læseteknikker.
- Samtale, fortælling, oplæsning, genfortælling og referat.
- Forberedt læsning, stillelæsning, højtlesning og skærmlæsning.
- Fri selvstændig læsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Der arrangeres læsekurser, skønlitterært såvel som faglitterært, i samarbejde med læringscenteret.

- Læs løs uger efter princippet: Lær at læse ved at læse. Inddrag både skøn – og faglitteratur.
- Lad eleven læse det hun/han synes er sjovt, det skaber læselyst.
- Læsning og skrivning medtænkes i emne og værkstedsuger.
- Undervisning i faglig læsning.
- Procesorienteret skrivning og PC-skrivning, tekstbehandling og layout.
- Arbejde med genrekendskab.
- Arbejde med notatteknik.
- Eleven sætter sammen med læreren mål for egen læsning.
- Orientering på et forældremøde om målene for læsning og om planlagte læseaktiviteter i løbet af året.
- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- Læs 5 tages i februar måned.

Materialeforslag:

- Fandango. Dansk for 5. klasse.
- Læs til
- Læs med

Idéer til praksis:

- Læsning af forfatterskab.
- Lærers oplæsning mindst én gang om ugen.
- Elevens forberedte oplæsning.
- Skriftlige og mundtlige boganmeldelser.

Mål for læsning 6. klasse

Formål:

At eleven læser sikkert og med passende hastighed både skønlitterær – og faglig læsning.

At eleven bruger læsning som kilde til oplevelse og information.

At eleven gennem egen aktivitet udbygger skriftsprogskompetencen og tager medansvar for egen skriftsprogsudvikling.

At eleven gennem fordybelse i litteratur bevarer læselysten.

At eleven fastholder og udbygger gode læsevaner gennem aktivitet og fordybelse.

At eleven både i og uden for skolen anvender læsning til faglig, tværfaglige og praksisrelaterende formål.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At læse sikkert og med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning.
- Benytter næsten alle læsestrategier, og – først bevidst senere ubevidst tilpasser læsningen efter teksten og hensigten med teksten.
- Forholder sig kritisk og analyserende til skønlitterære og faglige tekster.
- At fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af nøgleord, referat og resume.
- Benytter studietekniske færdigheder og forskellige læseteknikker: Oversigtslæsning, punktlæsning, nærlæsning, skimmelæsning og skærmlæsning.
- At søge i databaser.
- At læse og anvende billeder, skemaer, diagrammer, kurver og tabeller i faglige tekster.
- At benytte faglitteratur i alle fag og på tværs af fagene.
- Have viden om forskellige genrer.
- At gøre rede for genre og tema i en tekst.
- Skriver på computer med hensigtsmæssig skriveteknik.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af en sværhedsgrad lix 30 – 35.
Eleven benytter læsestrategier og tilpasser bevidst læsningen efter teksten og hensigten med den.
Eleven er indholdslæser med bevidsthed om læsning på, mellem og bag linjerne.

Læsehastigheden (LUS):

140 ord pr. minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal kunne udnytte og beherske princippet om, at stavemåden er konstant for samme betydningsbærende enhed, det morfematiske princip for: rod morfemer, forstavelser samt fremmedord.

Evaluering

- TL1 i september/oktober måned
- Nationale test
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST5 i efteråret
- ST6 i foråret.
- Tekstlæseprøven ”Tidlig morgen”

Handleplan for læsning 6. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Skønlitterære og faglitterære læsekurser.
- Undervisningen i faglig læsning planlægges af lærerteamet.
- Indøvning af forskellige læseformer.
- Eleven gives indsigt i egne læseforudsætninger og læsestrategier.

- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Samtale, fortælling, oplæsning og referat.
- Arbejde med forskellige genrer.
- Arbejde med notatteknik.
- Bevidst arbejde med før, under og efter læsning.
- Arbejde med faste vendinger og billedsprog.
- Fri selvstændig læsning.
- Makker – og gruppelæsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Procesorienteret skrivning.
- Tekstbehandling og layout.
- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- TL1 tages i september/oktober måned.

Materialeforslag:

- Fandango. Dansk for 6. klasse.
- Læs med

Idéer til praksis:

- Læsning af forfatterskab.
- Lærerens oplæsning mindst én gang om ugen.
- Elevens forberedte oplæsning.
- Skriftlige og mundtlige boganmeldelser.
- Lærerteamet planlægger undervisningen i faglig læsning/ fagligt læsekursus.
- Lærerteamet planlægger skønlitterære læsekurser.
- Indøv forskellige læseformer.
- Intensivt stavekursus for hele klassen.

Tilrettelæggelse af læsarbejdet af en større tekst kan finde sted som en vekslen mellem

Læreroplæsning: Gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.

Læsning med makkerpar i mindre grupper eller niveaudelte grupper: Inspirerende at dele læseglæde, giver ansvarlighed for hinanden.

Selvstændig læsning: Giver sproglig kompetence, der kan benyttes i anden sammenhæng.

Udskolingen

Læseundervisningen stopper ikke, fordi eleverne er kommet i udskolingen. Læseundervisningen handler fortsat om udviklingen af forskellige læsestrategier, samt tilpasning af elevernes læsning til teksten og til formålet med læsningen.

Der vil fortsat være brug for at arbejde med elevernes læselyst, idet antallet af fritidslæsere falder frem til eleverne forlader folkeskolen. Derfor skal der fortsat være et varieret udvalg af forskellige tekster, som er lettilgængelige, gerne helt ind i klasserummet.

Læsning indgår fortsat som en del af danskfagets litteraturpædagogik. Samtidig er læsning nu et af de vigtigste redskaber for tilegnelse af viden i alle fag, hvilket understreger betydningen af, at alle klassens lærere har et ansvar for at skabe et godt læse – og læringsmiljø, hvor der arbejdes målrettet med at støtte elevernes udvikling af læsning i fagene.

Det anbefales, at læsningen i udskolingen bl.a. omfatter:

- Udvikling af nuanceret og sikkert ord – og begrebsforråd i alle fag.
- Oplæsning, både elever og lærere.
- Sikring og effektivisering af afkodningsstrategier, fx fastholdelse af det væsentlige i en tekst, bevidsthed om gen læsning mm.
- Forskellige læseteknikker, fx skimning, punktlæsning, nærlæsning, skærmlæsning m.fl.
- Afpasning af læsemåde til genre og teksttype og formål.
- Målrettet og kritisk anvendelse af kilder i en mangfoldighed af genrer.
- Læsning af fiktive og ikke fiktive tekster, - både trykte og i digitale tekster samt grafisk udtryk.
- Læsning integreret i alle fag.
- Læselyst og læsemængde med tid til fastholdelse af gode læserutiner.
- Fortsat skriveudvikling, fx indsamling og disponering af indhold, genrebevidsthed, varieret og nuanceret ordforråd og sætningsopbygning mm.
- Korrekt stavning og formel sproglig korrekthed.
- Anvendelse af tekstbehandling varieret i forskellige skriveprocesser.

Mål for læsning 7. klasse

Formål:

At eleven læser sikkert og med passende hastighed både skønlitterær og faglig læsning.

At eleven gennem egen aktivitet udbygger skriftsprogskompetencen og tager ansvar for egen skriftsprogsudvikling.

At eleven gennem fordybelse i litteraturen opnår personlig og kulturel identitet.

At eleven fastholder og udbygger gode læsevaner gennem aktivitet og fordybelse.

At eleven – både i og udenfor skolen anvender læsning til faglige, tværfaglige og praksisrelaterede formål.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven lærer:

- At anvende læsning til faglige, tværfaglige og praksisrelaterede formål, både i og udenfor skolen.
- At læse sikkert og med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning.
- At benytte varierende læsemåder afpasset efter formålet – punktlæse, nærlæse, skimme – og orienteringslæse.
- At læse skærmttekster og søge i databaser.
- At benytte faglitteratur i alle fag og på tværs af fagene.
- At gøre rede for genre og tema, sprog og stil samt meningen i teksten.
- At fastholde sig kritisk og analyserende til længere skønlitterære og faglige tekster.
- At fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af notater, referat og resume.
- At anvende søjlediagram, skema, koordinatsystem, tidslinje og rækkefølgemodel.
- At fastholde og udbygge gode læsevaner gennem aktivitet og fordybelse.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af en sværhedsgrad lix 35 - 40.

Eleven anvender læsestrategier og tilpasser ubevidst læsningen efter teksten og hensigten med den.

Eleven er indholdslæser med bevidsthed om læsning på, mellem og bag linjerne.

Læsehastigheden (LUS):

200 ord pr. minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal beherske korrekt, automatiseret stavning, hvor kun særligt vanskelige ord, fx ord med flere stavemåder, volder problemer.

Eleven skal selv kunne finde og rette sjuskefejl.

Evaluering

- TL2 i september/oktober måned
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringmateriale:

- ST6 i efteråret
- ST7 i foråret.
- Tekstlæseprøven "Tidlig morgen"

Handleplan for læsning 7. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Skønlitterære og faglitterære læsekurser.
- Undervisningen i faglig læsning planlægges af lærerteamet.
- Indøvning af forskellige læseformer.
- Eleven gives indsigt i egne læseforudsætninger og læsestrategier.
- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Samtale, fortælling, oplæsning og referat.
- Arbejde med forskellige genrer.
- Arbejde med notatteknik.
- Bevidst arbejde med før, under og efter læsning.

- Arbejde med faste vendinger og billedsprog.
- Fri selvstændig læsning.
- Makker – og gruppelæsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Procesorienteret skrivning.
- Tekstbehandling og layout.
- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- TL2 tages i september/oktober måned.

Materialeforslag:

- Læs på

Idéer til praksis:

- Læsning af forfatterskab.
- Der arbejdes med skønlitterær – og faglig læsning både i bøger og på skærm.
- Læsehastighed, læsesikkerhed og læsevaner er centrale områder i arbejdet med læsning.
- Elevens læselyst og forståelse af det læste opmuntres gennem varierede samtaler om indhold og form og gennem præsentation af alsidigt læsestof.
- Eleven bevidstgøres om hensigtsmæssige læsemåder – afhængig af genre, krav og læseformål.
- Eleven skal arbejde med at analysere, fortolke, vurdere og perspektivere, dette foregår i små og større fællesskaber, men også elevens selvstændige tekstarbejde prioriteres.
- Eleven skal undersøge, analysere, meddigte og fortolke tekster og andre udtryksformer.
- Eleven skal kunne forberede og gennemføre oplæsning og fremførelse.

Tilrettelæggelse af læsarbejdet af en større tekst kan finde sted som en vekslen mellem

Læreroplæsning: Gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.

Læsning med makkerpar i mindre grupper eller niveaudelte grupper: Inspirerende at dele læseglæde, giver ansvarlighed for hinanden.

Selvstændig læsning: Giver sproglig kompetence, der kan benyttes i anden sammenhæng.

Mål for læsning 8. klasse

Formål:

At eleven læser sikkert og med passende hastighed både skønlitterær og faglig læsning.

At eleven gennem egen aktivitet udbygger skriftsprogskompetencen og tager ansvar for egen skriftsprogsudvikling.

At eleven gennem fordybelse i litteraturen opnår personlig og kulturel identitet.

At eleven fastholder og udbygger gode læsevaner gennem aktivitet og fordybelse.

At eleven – både i og udenfor skolen anvender læsning til faglige, tværfaglige og praksisrelaterede formål.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven :

- Med forståelse kan læse alderssvarende tekster.
- Selvstændigt kan anvende forskellige læsestrategier.
- Selvstændigt kan opstille læseformål.
- Har større selvstændighed i analytisk arbejde med tekster.
- Har større selvstændighed i fortolkende arbejde med tekster.
- Begynder selvstændigt at kunne genrebestemme tekster og anvender forskellige genre i egne tekster.
- Kan praktisere fortolkning af en tekst gennem oplæsning.
- Løbende udvikler kendskab til og anvendelse af sprogets opbygning.
- Begynder selvstændigt at arbejde med perspektivering.
- Skriver på computer med hensigtsmæssig skriveteknik.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af en sværhedsgrad lix 40 – 50.

Eleven anvender læsestrategier og tilpasser ubevidst læsningen efter teksten og hensigten med den.

Eleven er indholdslæser med bevidsthed om læsning på, mellem og bag linjerne.

Læsehastigheden (LUS):

240 ord pr minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal beherske korrekt, automatiseret stavning, hvor kun særligt vanskelige ord, fx ord med flere stavemåder, volder problemer.

Eleven skal selv kunne finde og rette sjuskefejl.

Evaluering

- TL3 i september/oktober måned
- Nationale test
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST7 i efteråret
- ST8 i foråret.

Handleplan for læsning 8. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Skønlitterære og faglitterære læsekurser.
- Undervisningen i faglig læsning planlægges af lærerteamet.
- Indøvning af forskellige læseformer.
- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Arbejde med forskellige genrer.
- Arbejde med notatteknik.
- Makker – og gruppelæsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Procesorienteret skrivning.
- Tekstbehandling og layout.

- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- TL3 tages i september/oktober måned.

Materialeforslag:

- Læs på

Idéer til praksis:

- Læsning af forfatterskab.
- Der arbejdes med skønlitterær – og faglig læsning både i bøger og på skærm.
- Læsehastighed, læsesikkerhed og læsevaner er centrale områder i arbejdet med læsning.
- Elevens læselyst og forståelse af det læste opmuntres gennem varierede samtaler om indhold og form og gennem præsentation af alsidigt læsestof.
- Eleven bevidstgøres om hensigtsmæssige læsemåder – afhængig af genre, krav og læseformål.
- Eleven skal arbejde med at analysere, fortolke, vurdere og perspektivere, dette foregår i små og større fællesskaber, men også elevens selvstændige tekstarbejde prioriteres.
- Eleven skal undersøge, analysere, meddigte og fortolke tekster og andre udtryksformer.
- Eleven skal kunne forberede og gennemføre oplæsning og fremførelse.
- Eleven skal undersøge, beskrive og vurdere litterære genrer, persontegning, miljøbeskrivelser, handlingsforløb og elementær synsvinkel og fortællerrolle, komposition, fremstillingsformer og sproglig udtryk mm.
- Eleven skal arbejde med tekstens klarhed og forståelighed og samspillet mellem genre, indhold og situation. Layout og skriftformer, æstetik og funktionelt, i såvel elevens egne produkter som i færdige publikationer, har stor opmærksomhed i udarbejdelsen af skriftlige produktioner. Responsarbejde, redigeringsarbejde, redigerings – og korrekturfaser er integrerede dele af skriveprocessen.

Tilrettelæggelse af læsarbejdet af en større tekst kan finde sted som en vekslen mellem

Læreroplæsning: Gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.

Læsning med makkerpar i mindre grupper eller niveaudelte grupper: Inspirerende at dele læseglæde, giver ansvarlighed for hinanden.

Selvstændig læsning: Giver sproglig kompetence, der kan benyttes i anden sammenhæng.

Mål for læsning 9. klasse

Formål:

At eleven læser sikkert og med passende hastighed både skønlitterær og faglig læsning.

At eleven gennem egen aktivitet udbygger skriftsprogskompetencen og tager ansvar for egen skriftsprogsudvikling.

At eleven gennem fordybelse i litteraturen opnår personlig og kulturel identitet.

At eleven fastholder og udbygger gode læsevaner gennem aktivitet og fordybelse.

At eleven – både i og udenfor skolen anvender læsning til faglige, tværfaglige og praksisrelaterede formål.

Mål:

I løbet af skoleåret forventes det at eleven:

- Med forståelse kan læse alderssvarende tekster.
- Selvstændigt kan anvende forskellige læsestrategier.
- Selvstændigt at kunne opstille læseformål og lade dette være styrende i forhold til valg af læseteknik.
- Selvstændigt kan analysere tekster.
- Selvstændigt kan tolke tekster.
- Selvstændigt at kunne genrestemme tekster og anvender forskellige genrer i egne tekster.
- Selvstændigt kan forberede og gennemføre oplæsning og fremførelse af en tekst.
- Forstår og anvender sprogets opbygning.
- Kan skrive kronologisk ud fra indsamlet stof.
- Selvstændigt at arbejde med perspektivering.
- Skriver på computer med hensigtsmæssig skriveteknik.

Læseudvikling:

Eleven skal med forståelse kunne læse tekster af en sværhedsgrad lix 50 – 60.

Ved slutningen af skolegangen skal eleven kunne læse: En morgenavis, romaner, der er udkommet inden for de sidste 150 år, digte, sange og salmer, populær faglitteratur inden for eget fag, beskrivelser fra de offentlige myndigheder.

Læsehastigheden (LUS):

300 ord pr. minut.

Skriveudvikling:

Eleven skal beherske korrekt, automatiseret stavning, hvor kun særligt vanskelige ord, fx ord med flere stavemåder, volder problemer.

Eleven skal selv kunne finde og rette sjuskefejl.

Evaluering

- TL4 i september/oktober måned
- Løbende evaluering
- Evt. samtaler mellem læsevejleder og dansklæreren
- Klassekonference (klasseteamet og læsevejleder)
- Elevplan
- To skole-hjemsamtaler i løbet af skoleåret

Øvrige evalueringsmaterialer:

- ST8 i efteråret
- ST9 i foråret.

Handleplan for læsning 9. klasse

Handleplanen for læseundervisningen kan bl.a. indeholde:

- Skønlitterære og faglitterære læsekurser.
- Undervisningen i faglig læsning planlægges af lærerteamet.
- Indøvning af forskellige læseformer.
- Læseundervisning og læsetræning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs læsekompetencer.
- Arbejde med forskellige genrer.

- Arbejde med notatteknik.
- Makker – og gruppelæsning.
- Anmeldelse af bøger.
- Procesorienteret skrivning.
- Tekstbehandling og layout.
- I skole-hjem samtaler orienteres der om det enkelte barns læseudvikling og om det næste læsemål. Elevens læsevaner inddrages i samtalen.
- Klassekonference, hvor elevernes læseudvikling drøftes.
- TL4 tages i september/oktober måned.

Materialeforslag:

- Læs på

Idéer til praksis:

- Læsning af forfatterskab.
- Der arbejdes med skønlitterær – og faglig læsning både i bøger og på skærm.
- Læsehastighed, læsesikkerhed og læsevaner er centrale områder i arbejdet med læsning.
- Elevens læselyst og forståelse af det læste opmuntres gennem varierede samtaler om indhold og form og gennem præsentation af alsidigt læsestof.
- Eleven bevidstgøres om hensigtsmæssige læsemåder – afhængig af genre, krav og læseformål.
- Eleven skal arbejde med at analysere, fortolke, vurdere og perspektivere, dette foregår i små og større fællesskaber, men også elevens selvstændige tekstarbejde prioriteres.
- Eleven skal undersøge, analysere, meddigte og fortolke tekster og andre udtryksformer.
- Eleven skal kunne forberede og gennemføre oplæsning og fremførelse.
- Eleven skal undersøge, beskrive og vurdere litterære genrer, persontegning, miljøbeskrivelser, handlingsforløb og elementær synsvinkel og fortællerrolle, komposition, fremstillingsformer og sproglig udtryk mm.
- Eleven skal arbejde med tekstens klarhed og forståelighed og samspillet mellem genre, indhold og situation. Layout og skriftformer, æstetik og funktionelt, i såvel elevens egne produkter som i færdige publikationer, har stor opmærksomhed i udarbejdelsen af skriftlige produktioner. Responsarbejde, redigeringsarbejde, redigerings – og korrekturfaser er integrerede dele af skriveprocessen.

Tilrettelæggelse af læsarbejdet af en større tekst kan finde sted som en vekslen mellem

Læreroplæsning: Gode lyttevaner, lettere at læse oplæste svære tekster, øget ordforråd, god forståelse, læseinspiration og læselyst.

Læsning med makkerpar i mindre grupper eller niveaudelte grupper: Inspirerende at dele læseglæde, giver ansvarlighed for hinanden.

Selvstændig læsning: Giver sproglig kompetence, der kan benyttes i anden sammenhæng.